

УДК 549.211+366.615

В.І. Татарінцев, кандидат геолого-мінералогічних наук,
заступник директора – керівник відділу експертизи алмазів
E-mail: tat@gems.org.ua

Л.І. Вишневська, головний фахівець відділу експертизи алмазів
Email: vishn@gems.org.ua

Державний гемологічний центр України
вул. Дегтярівська, 38–44, Київ, 04119, Україна

Гармонізація гемологічної термінології у сфері індустрії діамантів. Створення двомовного глосарію

(Рекомендовано кандидатом геологічних наук Ладжуном Ю.І.)

У статті обґрунтовується необхідність адаптації тлумачення україномовних гемологічних термінів у сфері діамантової індустрії до міжнародно визнаних. Виконано аналіз джерел фахової інформації, які стосуються діамантової терміносистеми. Цей аналіз є основою попереднього етапу створення відповідного глосарію і тлумачного науково-методичного посібника.

Ключові слова: діамант, гармонізація термінології, глосарій.

Вступ

Стаття стосується упорядкування специфічної термінології в індустрії діамантів – галузі, яка охоплює весь шлях, який проходять діаманти від видобування з надр землі до вітрини продавця і споживачів ювелірних й інших виробів з діамантами. Стосовно природних діамантів ця галузь включає всі дії з діамантами у межах так званого діамантового «трубопроводу» (diamond pipeline) – від сировини (добування, очищення, сортування, оцінка, продаж), до оброблених камінців (огранення, класифікація, гемологічна експертиза, оцінка, продаж тощо) і використання їх у виробках. Дві останні секції цього «трубопроводу» тісно пов'язані зі споживачами виробів, захистом їх прав щодо отримання достовірної інформації про діаманти, які вони купують, одержанням відповідних знань для свідомого вибору покупок, маркетингом, рекламуванням виробів тощо. Подібний шлях також проходять штучні діаманти. Тільки їх не добувають з надр, а синтезують у лабораторних умовах.

Гармонізація термінології, за відповідним фаховим тлумаченням змісту

цього терміну [1], є різновидом роботи з упорядкування термінології, спрямованої на забезпечення узгодженості спеціальної національної термінології (у нашому випадку – гемологічної) і міжнародно визнаної з урахуванням традицій України.

Гемологія як самостійна наука або розділ мінералогії, який вивчає дорогоцінне каміння, має своєрідну мову зі специфічними термінами та визначеннями, які часто знаходяться поза можливостями розуміння з боку пересічного громадянина. Особливо це стосується англомовних термінів. Серед них є такі, якими оперують лише фахівці-гемологи та ювеліри і які не зустрічаються у звичайних англо-українських словниках, зокрема тлумачних і технічних. Більше того, навіть фахівці-гемологи часто неправильно або по-різному перекладають деякі англомовні гемологічні терміни на українську. Таким чином, існує проблема правильного перекладу цих термінів, правильного їх розуміння та гармонізації тлумачення з передовою міжнародною практикою.

Ця проблема за своїми проявами є до того ж різноманітною. Пояснимо це на прикладах.

Проблема професійного сленгу.

Низка термінів походить ще з давніх часів, які є історично сформованими, або сленговими, якими послуговуються лише певні професійні групи. Особливо це стосується термінології з класифікування алмазної сировини. Термін «maclé», наприклад, означає сплюснений октаедричний кристал, здвійникований за шпінелевим законом. Одним словом він не перекладається. Але більшість фахівців, які знаються на сортуванні діамантів, однозначно розуміють цей термін.

Проблема звичних, стереотипних помилок.

Широко розповсюджений термін «діамант» означає назву мінералу, дорогоцінного каменю, є синонімом російського терміну «алмаз», але його дуже часто, особливо в ужитку і навіть у нормативних документах використовують як синонім слова «брильянт». В українську мову термін «діамант» увійшов з німецької від «diamant». Термін «брильянт» в українську мову увійшов з французької від «brillant», що означає «блискучий». «Брильянт» не є назвою каменя, це – вид огранування. Зважаючи на це, назва навчального

посібника «Огранювання алмазів у діаманти» за авторства Л.М. Щербаня (1997) є нонсенсом. Також нонсенсом є визначення «діамантова огрань» у державному стандарті України з термінів та визначень (ДСТУ 3375-96), які застосовують у золотарській справі. Із наведеного у ДСТУ пояснення до терміну зрозуміло, що йдеться про брильянтовий стиль огранювання. Ніякого «діамантового стилю» не існує.

Проблема браку знань.

Безліч продавців і споживачів неправильно використовують терміни «цирконій», «циркон» до відомої хімічної сполуки – кубічного діоксиду цирконію (ZrO_2), яка у торгівлю практику ввійшла за скороченою назвою "CZ" (від "cubic zirconia") і яку широко застосовують як імітацію діамантів. CZ – те саме, що і синтезована речовина фіаніт. Цирконій – хімічний елемент. Циркон – мінерал, силікат цирконію ($ZrSiO_4$).

Актуальність вирішення проблеми

З огляду на сучасний розвиток інтернет-технологій та зростання потреб українських гемологів і ювелірів щодо освоєння закордонних англомовних джерел гемологічної інформації, а також на наші прогнози майбутнього розширення обсягу міжнародної торгівлі національними ювелірними виробами, уявляється цілком актуальним вирішення проблеми шляхом адаптації тлумачення україномовних гемологічних термінів до міжнародно визнаних англомовних.

Ця тема майже не висвітлена в Україні. Є низка перекладних видань з англійської на російську, які тією чи іншою мірою торкаються порушеного питання і становлять певний інтерес. Найбільш корисними є такі.

Практичний посібник з оцінки діамантів досвідченого гемолога Верени Пагель-Тайсен [2] містить багато специфічної гемологічної інформації з класифікації діамантів, але вона не структурована, як у словнику чи будь-якій терміносистемі.

Тритомний «Геологічний глосарій – тлумачний словник англійських геологічних термінів» [3] містить англомовні терміни з перекладом на російську і тлумачення цих термінів. При цьому доля гемологічних термінів у ньому не-

лика. Цей словник укладений геологами, які не є вузькоспеціалізованими фахівцями у сфері гемології. Застосовані у ньому гемологічні терміни потребують критичного переосмислення.

Гемологічний словник П. Дж. Ріда [4] – своєрідна енциклопедія з гемології, яка стосується всього спектра дорогоцінного каміння. Словник створено як російський з англомовними відповідниками. Він дещо застарілий щодо діамантової сфери і не охоплює всіх секцій діамантового «трубопроводу». Насамперед це стосується першої секції – діамантів у сировині.

Завдання і методологічні засади роботи

Завданням цієї роботи є аналіз джерел фахової інформації про гемологічні терміни щодо діамантів та їх тлумачення, які можуть бути корисними для здійснення гармонізації цих термінів та створення відповідного глосарію і тлумачного науково-методичного посібника.

Методологічні засади створення глосарію по суті сформульовані у ДСТУ ISO 860:2018, який стосується гармонізації понять і термінів [5]. Згідно з цим ДСТУ, термінологічна робота має враховувати, що у різних державах, як зазначено у вступі до стандарту, «у кожній мові та мовному співтоваристві розвиток понять та термінів відбувається неоднаково і залежить від професійного, наукового, соціального, економічного, лінгвістичного, культурного та інших факторів», тому:

- різниця між тотожними поняттями не завжди є очевидною,

- зовнішня схожість понять не обов'язково свідчить про те, що вони є ідентичними,

- можливі випадки, коли два синоніми, що позначають одне і те саме поняття, сприймаються як два різних поняття.

До цього треба додати, що навіть серед досвідчених гемологів існують певні стереотипи перекладів термінів з англійської на українську, пов'язані з укоріненою практикою перекладати їх «в лоб», тобто за певною тотожністю написання слів чи їх вимови. Наприклад:

- Широко розповсюджений термін «фансу» стосовно кольору діамантів

майже всі ювеліри і гемологи перекладають як «фантазійний». Насправді, цей термін не стосується жодних фантазій. Означає «незвичайно забарвлений» (рожевий, блакитний, помаранчевий тощо) на відміну від звичайних, найбільш розповсюджених кольорів діамантів (безбарвних, жовтих, сірих, коричневих), або «вишуканий, привабливий, особливий, такий, що зрідка зустрічається». Хоча і зрозуміло, що одним словом перекладати зручніше. У такому разі є сенс застосовувати його без перекладу, я саме – «фенсі», подібно до жовтого кольору діамантів «кейп» (від «cape»).

- Відомо, що у нормативних документах гемологічної спрямованості, таких, наприклад, як стандарт СІВЮ «Синя книга з дорогоцінного каміння» («The Gemstone Book» [6]) усі матеріали, які застосовують у ювелірній промисловості, поділяють на «natural materials» і «artificial products». Нагадаємо, що йдеться саме про матеріали, але термін «artificial products» багато людей перекладають «в лоб» як «штучні продукти», забуваючи, що слово «продукт» насамперед означає витвір праці. Водночас з контексту стандарту чітко простежується, що мова йде не про витвори праці, а про матеріали або речовини, які використовують для виготовлення огранованих вставок чи інших ювелірних виробів. Тому правильно буде, за думкою авторів, перекладати цей термін словами «штучні матеріали» – такі, що не зустрічаються у природі, створені людиною.

- В англомовному науковому середовищі термін «structure» означає «текстуру», а термін «texture» означає «структуру». За написанням слів можна помилитися і перекласти їх навпаки.

Це є наочними прикладами того, що, відповідно до пунктів 6.2.4.1 і 6.3.1 ISO 860:2018 [5], у процесі найменування термінів слід орієнтуватись не на написання термінів, а на ідентичні характеристики понять, щоб забезпечити максимально можливий збіг міжнародних термінів, а також важливо не попадати в оману до зовні схожих термінів, так званих «хибних друзів».

Згадані методологічні засади мають бути враховані під час інвентаризації термінів як попереднього етапу створення глосарію.

Інвентаризація термінів

Пошук важливих термінів та їх тлумачень виконується авторами за такими джерелами інформації:

1) фахові англomовні тлумачні словники, наукові праці та методичні навчальні посібники найвідоміших та визнаних гемологічних організацій світу, видані або існуючі в онлайн-доступі в інтернеті;

2) стандарти (у тому числі міжнародні) та інші нормативні документи закордонних країн і України, запроваджені у сфері обігу діамантів та/або пов'язані з гемологією;

3) спеціалізовані та інші друковані словники геолого-мінералогічної спрямованості, енциклопедії, книжки, монографії, наукові статті, які пройшли певну апробацію і якими користуються фахівці-гемологи, мінералоги, геологи, інші науковці;

4) словники різноманітних комерційних структур, які торгують діамантами і ювелірними прикрасами;

5) інші джерела.

Перші можна вважати основними. До них належать, у першу чергу, видання найавторитетнішого у сфері гемології Гемологічного інституту Америки (GIA) – гемологічні словники, опубліковані у друкованому вигляді 1948–1993 років [7, 8, інші], тлумачний «Гемологічний діамантовий словник» («The GIA Diamond Dictionary»), який ще у 2001 році був у вільному доступі в інтернеті (його копія збережена авторами), посібники GIA до навчальних курсів з атестації діамантів, фахові наукові публікації в журналі «Gems & Gemology», заснованому GIA.

GIA є провідною і найбільш визнаною гемологічною організацією, яка ще у 1950-х роках розробила Міжнародну систему атестації діамантів («International Diamond Grading System™»), що використовується і нині майже всіма гемологічними лабораторіями світу в ідентичному або дещо переробленому вигляді. Докладна інформація про цей інститут, його систему атестації діамантів і вплив на інші гемологічні організації нами була висвітлена раніше [9, 10]. На сьогодні, починаючи з дати заснування GIA в 1931 році, цей інститут вивчив на своїх гемологічних курсах близько 370 000 слухачів з усього світу, понад 1 400 з яких стали, за відомостями [11], гемологами-науковцями, вченими, викладачами, досвідче-

ними оцінювачами діамантів, які поширили отримані в GIA знання в різні країни на всіх континентах. Це стосується, зокрема, діамантової терміносистеми. Її перейняли такі поважні гемологічні організації, як Американське гемологічне товариство (AGS) [12], Міжнародний гемологічний інститут (IGI) [13], Гемологічний інститут Вищої діамантової ради Бельгії (HRD), інші, а також безліч торгових організацій, які продають ювелірні вироби з діамантами.

Інформаційно насиченим є «Глосарій з діамантів та кольорового дорогоцінного каміння» Європейської гемологічної лабораторії (EGL) [14], але ця лабораторія раніше була негативно охарактеризована нами [10] та іншими фахівцями і не заслуговує довіри.

Другі є не менш корисними ніж перші. Насамперед це стосується стандартів Міжнародної організації зі стандартизації (ISO) та Всесвітньої конфедерації ювелірів (CIBJO), які містять гемологічні терміни, визначення та глосарії: ISO 24016:2020 «Jewellery and precious metals – Grading polished diamonds – Terminology, classification and test methods» («Ювелірна справа і дорогоцінні метали – Атестація огранованих діамантів – Термінологія, класифікація і методи випробування»), ISO 18323:2015 «Jewellery – Consumer confidence in the diamond industry» («Вироби ювелірні – Довіра споживачів до індустрії діамантів»), «The CIBJO Diamond Book» («Керівництво CIBJO з діамантів»), «The CIBJO Gemstone Book» («Керівництво CIBJO з дорогоцінного каміння»), «CIBJO Laboratory-Grown Diamond Guidelines» («Керівництво CIBJO щодо лабораторно-вирощених діамантів»). Багато термінів та визначень також є в документі Міжнародної діамантової ради (IDC) «IDC-Rules for grading polished diamonds» («Правила Міжнародної діамантової ради з класифікації огранованих діамантів»), стандарті Комітету діамантової номенклатури скандинавських країн (Scan D.N.) «The Scandinavian Diamond Nomenclature and Grading Standards» («Скандинавська діамантова номенклатура і стандарти класифікації»), словнику канадського Управління стандартизації термінології «Diamond Cutting Vocabulary» («Словник з огранування діамантів») [15], Пробірної палати Великобританії «Diamond glossary» («Діамантовий глосарій») [16].

Діамантова терміносистема зазначених нормативних документів потребує зіставлення з системою GIA та відповідного аналізу, який роблять автори під час інвентаризації термінів.

Треті також є корисними і мають певне застосування. Серед них можна відзначити згадані вище «Гемологічний словник» Дж. Ріда [4], «Тлумачний англо-російський словник англійських геологічних термінів» [3], «Глосарій геологічних термінів» Геологічного товариства Великобританії [17], «Глосарій геологічних термінів» міжнародного веб-сайту для наукових статей і наукових новин про Землю [18] та багато інших англomовних геологічних довідкових видань і профільних посібників.

Четверті переважно складені учасниками інтернет-торгівлі ювелірними виробами, які прагнуть надати потрібну інформацію споживачам і прорекламувати свої товари на власних сайтах. Ці діамантові словники звичайно базуються на матеріалах GIA. Приклади таких словників з достатньо великою кількістю термінів можна знайти, зокрема, на сайтах деяких англійських й американських фірм, таких як: 24carat.co.uk [19], Lumera [20], Diamond&Jewelers [21], Joseph Jewelry [22], ASHI Diamonds [23], інших. Багато фірм (Awesomegems.com [24], Whiteflash Inc., інші) обмежуються лише спрощеною інформацією або тлумаченнями GIA-правила 4C («Cut, Color, Clarity, Carat»). При цьому вони часто переписують інформацію один в одного. Іноді до складання таких словників залучаються справжні знавці дорогоцінного каміння, але це зустрічається вкрай рідко. Здебільшого подібні словники не придатні для цілей створення глосарію.

Серед інших джерел можна відзначити матеріали Гемологічної лабораторії Гюбеліна (Швейцарія) [25], діамантовий глосарій міжнародної корпорації Де Бірс [26] і публікації міжнародної корпорації Мартіна Рапапорта [27], які містять багато специфічних термінів, пов'язаних із сортуванням і продажами огранованих і неогранованих діамантів.

Важливими є також профільні наукові статті та інші матеріали, які містять опис діамантів, їхніх оптичних ефектів, інформацію про онтогенію, фізичні та хімічні властивості, облагородження, мінеральні вклучення, обробку, синтез, поширення, застосування тощо.

Що дали

У процесі роботи зі створення глосарію вважаємо за доцільне прийняти існуючі в науковій спільноті передових закордонних країн загальноприйняті

геомологічні терміни та визначення, створені на базі апробованої світової практики, лише уточнюючі їх за потреби з урахуванням національного законодавства і власного досвіду. Список основних термінів діамантової терміно-

системи та їх тлумачення пройшли стадію попереднього опрацювання і найближчим часом будуть доповнюватись. Структура глосарію розроблена і нині проходить апробацію.

Використані джерела

1. Кушнар'ова О.В. Основні форми упорядкування нормативної правової термінології. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/63920/81-Kushnaryova.pdf?sequence=1> (дата звернення: 03.08.2023).
2. Пагель-Тайсен В. Всё об оценке алмазов: практич. пособие / пер. с англ. Т.В. Калюжной. Издатель Т.В. Калюжная. Донецк-Днепропетровск: АРТ-ПРЕСС, 2008. 324 с.: ил.
3. Glossary of geology. Толковый словарь английских геологических терминов: в 3 т. / под ред. М. Гери и др.; пер. с англ. под ред. Л.П. Зоненшайна. Москва: Мир, 1977. 1717 с.
4. Рид П. Дж. Геммологический словарь: пер. с англ. В.Г. Кривовичева. Ленинград: Недра, 1986. 287 с.: ил.
5. DSTU ISO 860:2018. Термінологічна робота. Гармонізування понять і термінів (ISO 860:2007, IDT). [Чинний від 2019-10-01]. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=77953 (дата звернення: 03.08.2023).
6. The Gemstone Book. CIBJO, Milano, Italy. URL: cibjo@cibjo.org (дата звернення: 23.06.2023).
7. Robert M. Shipley. Dictionary of gems and gemology. Gemological institute of America. 4th edition. Los Angeles. 1948. URL: https://gemology.se/gill-library/gemjewelry/Dictionary_of_Gems_and_Gemology_GIA_Robert_M_Shipley_1948.pdf (дата звернення: 23.06.2023).
8. Liddicoat, Richard T. The GIA Diamond Dictionary, 3rd edition, 1993. 275 p.
9. Татарінцев В.І., Вишневська Л.І., Кормакова К.Є. Достовірність даних у торгівлі діамантами. Частина I. Аналіз міжнародного досвіду класифікування діамантів з точки зору формування споживацької довіри до геомологічних лабораторій. *Коштовне та декоративне каміння*. 2020. № 2 (100). С. 14–21.
10. Татарінцев В.І., Вишневська Л.І., Зубарев С.М. Достовірність даних у торгівлі діамантами. Частина II. Аналіз наслідків маніпулювання характеристиками діамантів. *Коштовне та декоративне каміння*. 2020. № 4 (102). С. 9–13.
11. The AGS vs. The GIA Diamond Grading Laboratory. URL: <https://diamondleader.co/ags-vs-gia/> (дата звернення: 17.06.2023)
12. AGS Glossary of diamond terms. URL: <https://diamondleader.co/glossary-of-diamond-terms/> (дата звернення: 17.06.2023).
13. IGI Glossary. URL: <https://www.igi.org/education/glossary#> (дата звернення: 17.06.2023)
14. EGL-USA gemological laboratory. Diamond glossary, colored gemstone glossary. URL: <https://www.eglusa.com/glossary/> (дата звернення: 10.06.2023)
15. Diamond Cutting Vocabulary. Minister of Public Works and Government Services Canada. Terminology Standardization Directorate. Terminology Bulletin 262. 2006. URL: <http://publications.gc.ca/collections/Collection/S52-2-262.pdf>. (дата звернення: 18.06.2023).
16. Diamond glossary. Assay Office Birmingham. URL: <https://anchorcertgemlab.com/gemstone-guides/diamonds-glossary-of-terms> (дата звернення: 18.06.2023).
17. Glossary of Terms. The Geological Society of London. URL: <https://www.geolsoc.org.uk/> (дата звернення: 18.06.2023)
18. Geology Dictionary. Geological Terms Beginning With "A". URL: <https://geology.com/dictionary/glossary-a.shtml> (дата звернення: 18.06.2023).
19. 24carat.co.uk. A to Z of Diamonds Glossary. URL: <https://24carat.co.uk/frame.php?url=a2zofdiamonds.html> (дата звернення: 10.06.2023)
20. Glossary of Terms. URL: <https://www.lumeradiamonds.com/diamond-education/glossary> (дата звернення: 19.06.2023).
21. Glossary of Jewelry Terms. URL: <https://diamondjewelersonline.com/> (дата звернення: 17.06.2023).
22. Glossary of Jewelry Terms. URL: <https://www.josephjewelry.com/guide/glossary> (дата звернення: 19.06.2023).
23. ASHI Diamonds. Jewelry Guide - Jewelry Glossary. URL: https://www.ashidiamonds.com/Education/DiamondGuide/Diamond_Glossary.aspx (дата звернення: 19.06.2023).
24. Diamond Grading Information. URL: <https://awesomегems.com/diamondfacts.html#top> (дата звернення: 19.06.2023).
25. Gübelin company. The diamond's. URL: <https://www.gubelin.com/cms/en/gemmology/gemstones/gemstones-diamond/> (дата звернення: 19.06.2023).
26. De Beers grope. Glossary. URL: <https://www.debeersgroup.com/> (дата звернення: 18.06.2023).
27. Rapaport. URL: <https://rapaport.com/> (дата звернення: 19.06.2023).

References

1. Kushnaryova O. The main arrangement forms of regulatory and legal terminology URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/63920/81-Kushnaryova.pdf?sequence=1> (date of access: 03.08.2023) [in Ukrainian]
2. Pagel-Taisen V. Diamond Grading ABC: the manual / translation from English T. Kalyuzhnaya. Publisher T. Kalyuzhnaya. Donetsk-Dnepropetrovsk: ART PRESS. 2008. 324 p.: illustrations [in Russian]
3. Glossary of geology. Explanatory dictionary of english geological terms: in 3 volumes / ed. M. Gehry et al.; translation from English edited by L.P. Zonenshain. Moscow: Mir, 1977. 1717 p. [in Russian]
4. Reed P.J. Gemological Dictionary: translation from English V.G. Krivovicheva. Leningrad: Nedra, 1986. 287 p.: illustrations [in Russian]
5. DSTU ISO 860:2018. Terminological work. Harmonization of concepts and terms (ISO 860:2007, IDT). [current from 2019-10-01]. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=77953 (date of access: 03.08.2023) [in Ukrainian]
6. The Gemstone Book. CIBJO, Milano, Italy. URL: cibjo@cibjo.org (date of access: 23.06.2023).
7. Robert M. Shipley. Dictionary of gems and gemology. Gemological institute of America. 4th edition. Los Angeles. 1948. URL: https://gemology.se/gill-library/gemjewelry/Dictionary_of_Gems_and_Gemology_GIA_Robert_M_Shipley_1948.pdf (date of access: 23.06.2023).
8. Liddicoat, Richard T. The GIA Diamond Dictionary, 3rd edition, 1993. 275 p.

9. Tatarintsev V., Vyshnevskaya L., Kormakova K. Reliability of data in the diamond trade. Part I. Analysis of international diamond classifying experience in terms of the formation of consumer confidence to gemmological laboratories. *Precious and decorative stones*. 2020. № 2 (100). P. 14–21. [in Ukrainian]
10. Tatarintsev V., Vyshnevskaya L., Zubarev S. Reliability of data in the diamond trade. Part II. Analysis of the consequences of manipulating the characteristics of diamonds. *Precious and decorative stones*. 2020. № 4 (102). P. 9–13. [in Ukrainian]
11. The AGS vs. The GIA Diamond Grading Laboratory. URL: <https://diamondleader.co/ags-vs-gia/> (date of access: 17.06.2023)
12. AGS Glossary of diamond terms. URL: <https://diamondleader.co/glossary-of-diamond-terms/> (date of access: 17.06.2023).
13. IGI Glossary. URL: <https://www.igi.org/education/glossary#> (date of access: 17.06.2023)
14. EGL-USA gemmological laboratory. Diamond glossary, colored gemstone glossary. URL: <https://www.eglusa.com/glossary/> (date of access: 10.06.2023)
15. Diamond Cutting Vocabulary. Minister of Public Works and Government Services Canada. Terminology Standardization Directorate. Terminology Bulletin 262. 2006. URL: <http://publications.gc.ca/collections/Collection/S52-2-262.pdf>. (date of access: 18.06.2023).
16. Diamond glossary. Assay Office Birmingham. URL: <https://anchorcertgemlab.com/gemstone-guides/diamonds-glossary-of-terms> (date of access: 18.06.2023).
17. Glossary of Terms. The Geological Society of London. URL: <https://www.geolsoc.org.uk/> (date of access: 18.06.2023)
18. Geology Dictionary. Geological Terms Beginning With "A". URL: <https://geology.com/dictionary/glossary-a.shtml> (date of access: 18.06.2023).
19. 24carat.co.uk. A to Z of Diamonds Glossary. URL: <https://24carat.co.uk/frame.php?url=a2zofdiamonds.html> (date of access: 10.06.2023)
20. Glossary of Terms. URL: <https://www.lumeradiamonds.com/diamond-education/glossary> (date of access: 19.06.2023).
21. Glossary of Jewelry Terms. URL: <https://diamondjewelersonline.com/> (date of access: 17.06.2023).
22. Glossary of Jewelry Terms. URL: <https://www.josephjewelry.com/guide/glossary> (date of access: 19.06.2023).
23. ASHI Diamonds. Jewelry Guide - Jewelry Glossary. URL: https://www.ashidiamonds.com/Education/DiamondGuide/Diamond_Glossary.aspx (date of access: 19.06.2023).
24. Diamond Grading Information. URL: <https://awesomegems.com/diamondfacts.html#top> (date of access: 19.06.2023).
25. Gübelin company. The diamond's. URL: <https://www.gubelin.com/cms/en/gemmology/gemstones/gemstones-diamond/> (date of access: 19.06.2023).
26. De Beers group. Glossary. URL: <https://www.debeersgroup.com/> (date of access: 18.06.2023).
27. Rapaport. URL: <https://rapaport.com/> (date of access: 19.06.2023).

UDC 549.211+366.615

V. Tatarintsev, Ph.D. (Geol.), Deputy Director – Head of the Diamond Grading Department

E-mail: tat@gems.org.ua

L. Vyshnevskaya, Chief Specialist of the Diamond Grading Department.

E-mail: vishn@gems.org.ua

State Gemmological Centre of Ukraine

38– 44 Deghtyarivska Str., Kyiv, 04119, Ukraine

Harmonization of gemmological terminology in the diamond industry. Creating a bilingual glossary

The article substantiates the need to adapt the interpretation of Ukrainian gemmological terms in the diamond industry to internationally recognized English ones. An analysis of sources of professional information related to the diamond terminology system was carried out. This analysis is the basis of the preliminary stage of creating an appropriate glossary and an explanatory scientific and methodological manual.

Keywords: diamond, harmonization of terminology, glossary.